

فرهنگ

هفته‌نامه تحلیلی روزنامه فرهیختگان

شماره بیست و سوم | هفته دوم مردادماه ۱۴۰۴

FARHIKHTEGANONLINE

وقایع اسرائیلیه

«در وقایع اسرائیلیه» مروری بر وضعیت صنعت مد در رژیم اسرائیل داریم

پارچه‌هایی بانقش سیاست؛

روایتی از صنعت مد در رژیم عبری اسرائیل

مریم شکیپ

صنعت مد یکی از صنایع فرهنگی و اقتصادی مهم در هر

کشور است که علاوه بر جنبه‌های اقتصادی، بازتاب دهنده

هویت فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی آن کشور نیز

محسوب می‌شود. صنعت مد در رژیم عبری اسرائیل

شامل مجموعه‌ای از برندها و استارت‌آپ‌هایی است که با

استفاده از فناوری‌های نوین و تأثیرپذیری از فرهنگ‌های مختلف مهاجران، در بازار

داخلی و بین‌المللی فعالیت می‌کنند. مد در رژیم اسرائیل از گذشته نه چندان دور

تاکنون با تأثیرات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی متعددی مواجه بوده و با

ترکیبی از سنت‌ها و نوآوری‌ها سعی دارد جایگاه خود را در بازارهای جهانی تثبیت

کند و طی دهه‌های گذشته از لباس‌های کاربردی و سنتی به سمت طراحی‌های

لوکس حرکت کرده است.

صنعت مد در رژیم عبری اسرائیل از کجا شروع شد؟

صنعت مد در رژیم عبری اسرائیل صنعتی باستانی با پیشینه دهه‌ها و سده‌ها

فرهنگ و تاریخ نیست. این صنعت پس از سال ۱۹۴۸ و اشغال سرزمین‌های

فلسطین شروع به فعالیت کرده و ترکیبی است از فرهنگ‌های مختلف که توسط

مهاجران از کشورهای فرهنگ‌های گوناگون به سرزمین‌های اشغالی وارد شده

است. ایران، روسیه، ایوپی، اروپا، شمال آفریقا و آمریکا منابع اصلی مهاجران

به رژیم اسرائیل هستند و هر یک از این مهاجران با سبک و سنت‌های مختلف

و تأثیرات و المان‌هایی در مد رژیم اسرائیل دارند، پارچه‌ها با طرح‌های مراکشی

و عربی و جواهرات و المان‌های به کار رفته در طرح‌ها برگرفته و تحت تأثیر

فرهنگ‌های مختلف مهاجران در سرزمین‌های اشغالی‌اند.

صنعت مد در ۸۰ سال اخیر در سرزمین‌های اشغالی را می‌توان به چهار دوره

تقسیم کرد.

دهه‌های آغازین: قبل و بعد از ۱۹۴۸

در دوران پیش از رژیم عبری اسرائیل، پوشش مردم محلی فلسطین عمدتاً

سنتی و کاربردی بود. پس از ۱۹۴۸ مهاجران یهودی از اروپا و خاورمیانه لباس‌ها و

سبک‌های پوشش متنوعی را با خود به همراه آوردند و تغییراتی در سبک پوشش

ولباس‌ها ایجاد کردند و لباس‌های تولیدی بعد از آن رنگ‌وبویی از فرهنگ‌های

مختلف مهاجران را به خود گرفتند. اولین برندهای پوشاک – که مهم‌ترین آن‌ها

برند ATA بود – عمدتاً روی لباس‌های کار و یونیفرم تمرکز داشتند. این برند

در سال ۱۹۴۴ توسط اریش مولر (یهودی چک‌تبار) که ابتدا لباس‌های کارگری

و یونیفرم را با المام از ایدئولوژی صهیونیستی تولید می‌کرد، تأسیس شد. نام

ATA مخفف عبارت عبری «پارچه‌های تولیدشده در سرزمین ما» بود. این

برند با ارائه لباس‌های نظامی و کاری توانست جایگاه ویژه‌ای در بازار داخلی

سرزمین‌های اشغالی پیدا کند.

توسعه صنعتی: دهه ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰

پس از تأسیس رژیم عبری اسرائیل و با روند صنعتی شدن، صنایع نساجی و

پوشاک نیز توسعه یافتند. کارخانه‌ها و کارگاه‌های پوشاک در تل‌آویو و حیفا

شکل گرفتند و تولید لباس‌های روزمره و صنعتی افزایش یافت. در این دوره

برند Maskit توسط روت دیان (همسر موشه دیان) در دهه ۱۹۵۰ با هدف حفظ

صنایع دستی یهودی و ایجاد شغل برای مهاجران تأسیس شد. Maskit

با طراحی‌های فنی لایت‌رسدورف شناخته می‌شد و حتی ژاکتین کندی از

مشتریان آن بود. برند Gortex توسط لیا گوتلیب در ۱۹۵۶ تأسیس شد که به تولید

لباس‌های شнай لوکس و صادرات آن به بازارهای جهانی پرداخت. این برند با

طراحی لباس‌های شнай لوکس به شهرت جهانی رسید و سلبریتی‌هایی مانند

الیزابت تیلور را جذب خود کرد.

ورود به بازارهای جهانی؛ ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۰

در دهه‌های ۸۰ و ۹۰، رژیم اسرائیل شاهد شکل‌گیری برندهای بزرگ‌تری مانند

Castro و Fox (۱۹۷۳) بود که با تولید لباس‌های روزمره و اسپرت بازار

داخلی را در دست گرفتند و به تدریج وارد بازارهای بین‌المللی شدند. این

دوران مصادف بود با رشد اقتصاد و گسترش سبک زندگی مدرن در جامعه

عبری اسرائیلی. تأثیر مدهای اروپایی و آمریکایی در استایل مردم آشکار شد

و طراحان به دنبال تنوع و خلاقیت بیشتر بودند.

مد لوکس و جهانی شدن؛ ۲۰۰۰ تا امروز

در قرن ۲۱، صنعت مد در رژیم اسرائیل با حمایت و سرمایه‌گذاری یهودیان حامی

رژیم عبری به سمت تولید لباس‌های لوکس و طراحی‌های خلاقانه حرکت

کرد. پس از افول Maskit در ۱۹۹۴، این برند در ۲۰۱۳ با حمایت اسفند ورتهایمیر

(میلیارد اسراییلی) احیا شد و در هفته مد مسکو شرکت کرد. با ظهور طراحان

مطرحی مانند Galia Lahav، Alon Livné (طراح لباس بایونس و لیدی گاگا)

و هد ماینر (طراح مردانه با المام از لباس‌های نظامی و حسیدی) و حضور در

هفته‌های مد مهم جهان، طراحان رژیم اسرائیل به شهرت جهانی رسیدند. با

وجود کوچکی جغرافیا و بازار محدود داخلی، برندهای مد محلی سعی کردند با

فروش آنلاین و استفاده از فناوری‌های نوین همچون چاپ سه‌بعدی در طراحی

و تولید لباس‌ها و تزئینات، تولید پارچه‌های هوشمند و پایدار که ویژگی‌هایی

مانند مقاومت در برابر آب، تهویه مناسب و حتی قابلیت تغییر رنگ دارند و

فناوری‌های دیجیتال در بازار یابی، در بازارهای آمریکا، اروپا و آسیا حضور پیدا

کنند. در سال‌های اخیر، برندهای معروف اسرائیلی با لباس عروس و لباس شب

لوکس در سطح جهان معروفند.

رویدادهای مهم صنعت مد در اسرائیل

رژیم اسرائیل جهت معرفی صنعت مد خود به برندها و طراحان بین‌المللی و

جهانی کردن صنعت مد رژیم عبری رویدادهای مد محوری را در شهرهای

مختلفی چون تل‌آویو و حیفا برگزار

می‌کند.

هفته مد تل‌آویو

(Tel Aviv Fashion Week)

یکی از مهم‌ترین رویدادهای مد در

سرزمین‌های اشغالی هفته مد تل‌آویو

است که هر سال به مدت چند روز

برگزار می‌شود و فرصتی برای طراحان

محلی و بین‌المللی فراهم می‌کند تا

جدیدترین کالکشن‌های خود را به

نمایش بگذارند. این رویداد توجه

رسانه‌های جهانی را جلب کرده

و باعث معرفی سبک‌های

خاص مد رژیم اسرائیل

به بازارهای جهانی

می‌شود. از سال ۲۰۱۱،

مد دهه ۱۹۵۰

نمایش مد در خانه صهیونیست‌های آمریکایی در تل‌آویو، ۱۹۵۳

این همکاری‌ها شامل تولید فیلم‌های مد، شوهای فشن و تبلیغات با حضور سلبریتی‌های جهانی است. سرمایه‌گذاران خصوصی آمریکایی در پشت صحنه این برند حضور دارند و به توسعه بین‌المللی آن کمک کرده‌اند.

Shahar Avnet، طراح اسرائیلی-آمریکایی نیز بخش بزرگی از فعالیت‌های خود را در نیویورک انجام می‌دهد. او با سرمایه‌گذاران و حامیان مالی یهودی آمریکایی همکاری نزدیکی دارد و لباس‌هایش را در بازارهای آمریکا و اروپا عرضه می‌کند.

در اروپا کشورهایی مانند آلمان، فرانسه و ایتالیا در حوزه طراحی و تولید پارچه، فناوری‌های نساجی و همکاری‌های مشترک فعالند. برندهای رژیم عبری اسرائیلی در نمایشگاه‌های مد اروپا شرکت می‌کنند و برخی سرمایه‌گذاران اروپایی به عنوان شریک در برندهای عبری اسرائیلی حضور دارند.

Dodo Bar Or، بازیگر و طراح اسرائیلی، برند مد خود Dodo Bar Or را در بازارهای

اروپا و آمریکا گسترش داده است. او از شبکه‌های سرمایه‌گذاری یهودیان اروپایی

و آمریکایی برای تأمین مالی و بازاریابی استفاده کرده و نتیجه این پشتیبانی مالی

و شبکه‌ای همکاری با فروشگاه‌های آنلاین معتبر جهانی مانند Net-a-Porter و

Farfetch است. در چین و آسیا، با رشد بازارهای آسیایی، سرمایه‌گذاری‌هایی

در بخش تولید و فروش آنلاین انجام شده‌اند، چین به عنوان مرکز تولید جهان،

فرصت‌هایی برای کاهش هزینه تولید و توسعه برندهای اسرائیلی فراهم کرده

است، همچنین رژیم عبری اسرائیل جهت مصرف بازار مد داخلی در زمینه

لباس‌های روزمره و کاربردی از چین هم وارداتی دارد.

دیدگاه گروه‌های مختلف مذهبی درباره صنعت مد

در جامعه یهودی اسرائیل، گروه‌های مختلف مذهبی و سکولار دیدگاه‌های متفاوتی نسبت به صنعت مد و لباس دارند که بر اساس باورهای دینی و سبک زندگی آن‌ها شکل گرفته است. این تفاوت‌ها در انتخاب پوشش، برندها و مواجهه با مد جهانی کاملاً مشهود است. یهودیان حریدی (ارتدکس‌های تندرو) به شدت مخالف مد غربی و مدرن هستند و آن را تهدیدی برای ارزش‌های دینی و سنتی خود می‌دانند. آن‌ها معتقدند لباس باید کاملاً پوشیده، متواضعانه و فاقد هرگونه جلوه‌گری جنسیتی باشد. و استفاده از لباس‌های تنگ، بدن‌نما یا تبلیغ‌کننده جذابیت‌های جنسی را حرام تلقی می‌کنند. حریدی‌ها صنعت مد را «ابزار شیطنانی» برای ترویج فساد می‌دانند و به پوشش ۲۰۰ ساله پایبندند. مردانشان کت بلند سیاه، شلوار سیاه، پیراهن سفید و کلاه لبه‌دار (شبییه پوشش یهودیان اروپای شرقی قرن ۱۸) و زنانشان لباس‌های بلند با پوشش کامل آرنج و

فرهنگ

هفته‌نامه تحلیلی روزنامه فرهیختگان

شماره بیست و سوم | هفته دوم مردادماه ۱۴۰۴

FARHIKHTEGANONLINE

وقایع اسرائیلیه

خبری درباره برند ماسکیت در روزنامه

کشور است که علاوه بر جنبه‌های اقتصادی، بازتاب دهنده

هویت فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی آن کشور نیز

محسوب می‌شود. صنعت مد در رژیم عبری اسرائیل

شامل مجموعه‌ای از برندها و استارت‌آپ‌هایی است که با

استفاده از فناوری‌های نوین و تأثیرپذیری از فرهنگ‌های مختلف مهاجران، در بازار

داخلی و بین‌المللی فعالیت می‌کنند. مد در رژیم اسرائیل از گذشته نه چندان دور

تاکنون با تأثیرات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی متعددی مواجه بوده و با

ترکیبی از سنت‌ها و نوآوری‌ها سعی دارد جایگاه خود را در بازارهای جهانی تثبیت

کند و طی دهه‌های گذشته از لباس‌های کاربردی و سنتی به سمت طراحی‌های

اقتصاد صنعت مد در رژیم اسرائیل

صنعت مد اسرائیل با وجود جایگاه حاشیه‌ای ر اقتصاد ملی به واسطه

نوآوری‌های فناورانه و رشد تجارت الکترونیک به‌ویژه در سال‌های اخیر نقش

مهم‌تری در حوزه اقتصاد داخلی ایفا کرده است. در سال ۲۰۲۴، ارزش بازار داخلی

صنعت مد در اسرائیل بالغ بر ۴.۲ میلیارد دلار برآورد شده که شامل خرده‌فروشی

پوشاک و کفش می‌شود. بر نظر گرفتن GDP سال ۲۰۲۳ که معادل ۵۲۱ میلیارد

دلار اعلام شده، این رقم کمتر از ۰.۸ درصد تولید ناخالص داخلی رژیم اسرائیل

را تشکیل می‌دهد. بر اساس پیش‌بینی‌های موجود، درآمد حاصل از صنعت مد

تا سال ۲۰۲۵ به ۱.۵۳ میلیارد دلار خواهد رسید و با نرخ رشد سالانه ۸.۳۰ درصد

انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۹ حجم بازار این بخش به ۲.۱۰ میلیارد دلار افزایش یابد.

تأثیر واردات و صادرات در اقتصاد صنعت مد

در سال ۲۰۲۳، صنعت مد رژیم اسرائیل با وارداتی بیش از ۳.۵ میلیارد دلار،

وابستگی بالایی به تأمین‌کنندگان خارجی داشت. در لیست بزرگ‌ترین

صادرکنندگان پوشاک و منسوجات به رژیم عبری اسرائیل، کشورهای چین با

سهم ۲۵ درصدی، ترکیه ۱۸ درصد، بنگلادش ۱۲ درصد و ایتالیا با ۸٫۱ درصد (در

بخش کالاهای لوکس) قرار گرفته‌اند. این واردات شامل پوشاک آماده، پارچه‌های

صنعتی، نخ، چرم و اکسسوری بوده که در مجموع ۸۵ درصد از نیاز داخلی

صنعت مد را تأمین کرده‌اند.

در مقابل، صادرات صنعت مد رژیم عبری اسرائیل در همان سال به حدود ۷۵۰

میلیون دلار رسید. محصولات صادراتی عمدتاً شامل فناوری‌های پوشیدنی

پزشکی و طراحی‌های لوکس برندهای معروف رژیم اسرائیل هستند. اتحادیه

اروپا با سهم ۵۰ درصدی، به‌ویژه کشورهای آلمان و هلند، اصلی‌ترین مقصد

صادراتی محسوب شده و ایالات متحده با ۳۰ درصد و کشورهای آسیایی با

۱۵ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. این آمار نشان‌دهنده کسری تجاری

قابل توجه در بخش مد اسرائیل، به‌ویژه با توجه به وابستگی ساختاری به واردات

و سهم محدود صادرات در بازار جهانی است.

تأثیر جنگ غزه ۲۰۲۳

و کمپین‌های بایکوت بر صنعت مد اسرائیل

در پی وقوع عملیات «طوفان الاقصی» در تاریخ ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و جنگ رژیم عبری در نوار غزه، صنعت مد اسرائیل با بحران‌های بی‌سابقه‌ای مواجه شده که ابعاد مختلفی از تولید تا جایگاه جهانی این صنعت را تحت تأثیر قرار داده است. اگرچه فعالیت‌های این بخش به‌طور کامل متوقف نشده، اما نشان‌های قابل توجهی از اختلال، رکود و کاهش نوآوری دیده می‌شود.

اختلال در تولید و توزیع ر تأمین

اعتصابات گسترده کارگری ناشی از اعتراض‌های داخلی علیه دولت بنیامین نتانیاو و کشف اجساد اسرای اسرائیلی در غزه، به تعطیلی چندروزه خطوط تولید پوشاک انجامید. پیش از جنگ، بخش عمده‌ای از تولید پوشاک اسرائیل به کشورهای همسایه از جمله اردن، ترکیه و فلسطین منتقل شده بود اما پس از ۷ اکتبر، اختلال در حمل‌ونقل و تشدید بی‌ثباتی منطقه‌ای موجب تسریع

روث دایان و ملکه زیبایی سارا تال ماسکیت، ۱۹۵۶

روند انتقال تولید و کاهش استقلال صنعتی رژیم اسرائیل در حوزه مد شد.

افت سرمایه‌گذاری و کاهش درآمد

از سوی دیگر، دولت اسرائیل با تغییر اولویت‌های اقتصادی خود، بودجه عمومی

را به سمت تأمین هزینه‌های نظامی سوق داد. در سال ۲۰۲۴، بودجه دفاعی

این کشور با افزایش ۲۵ درصدی روبه‌رو شد که به کاهش چشمگیر منابع مالی

بخش غیر نظامی از جمله صنعت مد انجامید. این کاهش بودجه مستقیماً

بر درآمد طراحان و شرکت‌های فعال در صنعت مد اثرگذار بود؛ به‌طوری‌که

میانگین درآمد طراحان بین ۲۰ تا ۳۰ درصد کاهش یافت.

تشدید فشارهای بین‌المللی و تحریم‌ها

در سطح بین‌المللی نیز فشارهای سیاسی و اجتماعی علیه برندهای اسرائیلی افزایش یافت. جنبش جهانی BDS (تحریم، عدم سرمایه‌گذاری و بایکوت) تمرکز ویژه‌ای بر برندهای مرتبط با اسرائیل داشته و تمرکز خود را بر شرکت‌هایی مانند Delta Galil (به دلیل همکاری با ارتش اسرائیل) و Maskit معطوف کرد. همین امر سبب لغو یا کاهش مشارکت طراحان اسرائیلی در رویدادهای معتبر جهانی همچون هفته‌های مد پاریس و میلان گردید؛ چراکه حضور آن‌ها با اعتراض‌های فعالان فلسطینی همراه بود.

توقف پروژه‌های نوآورانه و پایداری محور

روند نوآوری و توسعه پروژه‌های پایدار در این صنعت با کاهش شدید بودجه‌های پژوهشی متوقف شد. پروژه‌های مرتبط با پارچه‌های هوشمند و بازیافتی که پیش‌تر موجب ارتقای جایگاه جهانی مد رژیم اسرائیل شده بودند، به دلیل بحران مالی و اولویت‌بخشی به بودجه دفاعی متوقف شدند. این تغییر روند، منجر به سقوط رتبه رژیم اسرائیل در شاخص‌های نوآوری جهانی از جایگاه پنجم به دوازدهم در سال ۲۰۲۴ شد. مد در رژیم اسرائیل، بیش از آنکه صرفاً پوشاک باشد، بازتابی از تاریخ مهاجرت، سیاست‌های اشغال‌گرانه و تلاش برای ساختن هویتی جدید است. آن‌ها می‌خواهند با پشتوانه سرمایه‌گذاران غربی و بهره‌گیری از فرهنگ‌های مهاجر، چهره‌ای مدرن و جهانی از خود بسازند؛ اما در جهانی که لباس هم می‌تواند حامل معنا و اعتراض باشد، در سایه جنگ، اشغال و تحریم، این چهره ترک برداشته و نشان داده که مد نیز نمی‌تواند از سیاست جدا باشد.